

Hampelné Rédei Mária
1930 – 2001

Hampel Károly
1930 – 2002

Egymást követő évben hagytak el bennünket Hampelék, Mária és Karcsi. Ők igazán összetartoztak. Egységben éltek. Az alábbi írások felidézhetik szívünkben őrzött emlékeinket, az őket nem ismerők pedig rácsodálkozhatnak egy „páratlan párosra”.

Mindketten 1930-ban születtek, de Mária fél évvel fiatalabb volt. Károly pesti srác volt, noha nagyapja a svábhegyi iskola igazgatója volt, apja alezredes Horthy seregében, doktorált geológus. Mária Jászdózsán született, édesanyja hamar meghalt, így pár évesen mostohát kapott, és egyke gyerekként nőtt fel. Apja „népnyúzó” ügyvéd volt, aki egy darabig élvezhette a „malenkij robot” áldásait. Emlékszem gyerekkoromból, hogy rendszeresen jártak hozzá tanácsért. A sors úgy hozta, hogy a Hampel családot éppen Jászdózsára telepítették ki, és a mostohaanya szüleihez került egy szobába a négy generáció. A hamarosan kiviruló szerelemnek nem örült a helyi család, jobb partit akartak a kislányuknak. Általában minden betelepülő „gyütt-ment”-nek számított. Nem is mentek el az esküvőjükre, ami 1955. június 25-én volt a Mátyás templomban. A két család kapcsolata az én születésemtől kezdett javulni, és az emlékeimben kiválóvá fejlődött.

Mindketten hagyományos katolikus vallási nevelést kaptak. Károly az elszenvedett igazságtalanságok és szenvedések miatt néhányszor eltávolodott a hittől, de mindig akadt segítsége, aki visszairányította. Nagyon szoros hálózatban éltek nagyon sok és sokféle emberrel. Emlékszem beszélgetésekre, melyek témája az volt, hogy kire mennyi időt szánjanak. Természetesen a Bokron kívüliekre kevesebbet. A Bokorba talán Benyhe Jánosné Andin keresztül jutottak, de biztos más is volt, ez a kapcsolat magától érthető volt. Mintha mindig is lett volna. „Kezdettelen változással volt...” Ahogy kezdett kialakulni a bokros élet, úgy fektettek bele egyre több időt és energiát. Ez a létmód stabilizálta őket, és megszüntette az időnként fellépő hangulati ingadozásokat. A családi életet is kialakította, bár sokszor nehezményeztük, mi három testvér, hogy egyedül voltunk otthon.

A gyermeknevelésben két elütő stílust követtek, a szigorú katonai nevelést anyánk próbálta kompenzálni, amivel néha zavart okoztak a viselkedésünkben.

Mindig befogadók voltak, a kis lakásba sokszor sok vendég jött, néha kéthetes nyaralásra is. Sokat kirándultunk, megismertették velünk az országot. Egyszer egy börsönyi kiránduláson ott volt Juhász Miklós, mi Miklós bácsinak hívtuk, és a pihenő közben teológiai témákról beszélgettünk, ill. beszélgettek a felnőttek, mi meg hallgattuk őket: van-e szárnya az angyaloknak? Arra is emlékszem, hogy nekem kellett véleményezni a „Merre menjek?” első fejezetét. Nem nagyon tudtam hozzászólni.

Ahogy növekedett a Bokor, és lett veszélyesebb a helyzet Lékai bíboros alatt, egyre nagyobb lett a küzdelem a Bokor és az állami, valamint egyházi vezetők között. Ebben a küzdelemben három kellemetlenségre emlékszem. Betörték hozzánk és értékes régi imakönyveket, lemezeket vittek el. Lehallgatták a telefonunkat és sokszor kellett újat kérni, mert kicserélték. Még az útlevelüket is elvették, mert „magatartásuk közérdeket sért”.

Nyugdíjas éveikben sokat voltak Jászdózsán, nyaraltatták az unokákat, növényeket, gyümölcsöt termeltek. Ma a hét unokájukból már kettő van velük. Vajon hogy vannak abban az Országban?

Mária 2001. január 26-án, pénteken halt meg. Férje, Károly, 2002. október 9-én. Mindkettőjük búcsúztatóját a törökbálinti római katolikus plébánián tartottuk meg.

Leányuk, Krammné Hampel Mária

Néhány megemlékezés:

„Hampel Mária”- így beszéltünk Róla. Ennyire egyként. Eleinte azt hittem, hogy ez Mária családi neve, később tudtam meg, hogy Rédei leány volt. Példakép voltatok és vagytok. Jó, ha ezt tudod, drága Károly. Mária nekem nagy hagyatékot adott: a büszkeség helyett a szerény üzemeltetési szolgálat példáját. Számomra Ő addig él, amíg az Ő példája szerint igyekszem én is ellátni a hatóságamban élőket. Ígérem, hogy amíg ezen a földön élek, erre törekszem.

Király Ignác

Boldog, aki meg tud szabadulni a sablonos gondolkodásmódtól, és az övétől eltérő rendszerben is föl tudja fedezni az értéket.

Gromon András

Barátok, vendégeskedés, kirándulások, szepezdi nyaralás, mind a Hampel családot idézi. Oly természetes volt, hogy bérmaanyámnak Őt, Máriát kértem. Szerettem kedves, meleg egyéniségét. Sok-sok év múlva boldog voltam, hogy havonta együtt lehetünk, imádkozva, beszélgetve, vitatkozva... Néha még kártyázásra is rávettek. Köszönöm, Istenem, Máriát.

Bajnokné Benyhe Judit

hampel.karoly@drotposta.hu - Gondolom, odaát is ez a címed. Üzenem: folytatjuk, amit Veled elkezdtünk, hogy ezután ott, ahol most vagytok, tudjuk Veletek együtt is folytatni....

Nagy, testvérbaráti szeretettel: Tarnai Imre

Hogy Karcsi miket mondott - jórészt elfelejtettem. De hogy hogyan mondta, arra jól emlékszem. Okos férfiak vannak szép számmal. De az érzelmeiket vállaló férfi ritkaság. A lendületét, a dühét, a rajongását, az elkeseredettségét egyaránt vállalta. És néha nem értette, hogy mi miért nem úgy érzünk.

Schanda Bea

A zene, az ének mindig előkelő helyen volt Mária életében, s az élet kisebb-nagyobb nehézségeit oldotta is az éneklés szeretete. Amíg Bárdos Lajos a Mátyás-templomban működött, addig Mária is ott énekelt a kórusban. S a minap előkerült az a Bach korál-gyűjtemény is, amit 1953 karácsonyán ajándékozott neki Karcsi.

Apró, kis mozaikok ezek, amiből összeáll egy ember élete, de milyen fontos a kis mozaikok gondos, kimunkált átélése az emlékezet számára. Persze, óhatatlanul jelentkeznek hiányok is! Mert bár az élet egy nagyszerű próbálkozás belesimulni Isten tervébe, mindig adódnak tévedések, félig kimondott, vagy kimondatlanul maradt szavak. Valószínűleg már csak bennünk vannak dübörgő erővel jelentkező hiányok. Hiszem, hogy Mária hiányai kiegészülnek odaát.

Ezt nekünk, hiánnyal küszködőknek nagyon nehéz elképzelnünk. Ahogy Karcsi mondta: hiányaim eddig csak Máriában állnak fenn – nincs többé, aki kialakítsa a véleményemet. Ez számomra a szeretet-egység különös mondata. Egy férj színt vall, minden elkendőzés nélkül: ennyire rászorultam, ennyire a társam volt – s most nincs, aki kialakítsa a véleményemet.

Hát, hogy ne tenné ez bicegőssé az embert! A barátok még segíthetnek jó szóval, imával, de leginkább Mária segíthet abban Karcsinak, hogy ne maradjon végleg bicegős. Mert Karcsi nincs egyedül, minden látszat ellenére – már menthetetlenül magában hordja Máriát, s mindazt, ami az Ő legbenső lényé volt. S az utat, amit ketten jártak, hiszem, hogy örökül hagyta neki, bízván abban, hogy azon tovább lehet menni, immár nélküle.

Kettejük közül Máriának volt először igazán fontos a közösségbe tartozás. Mi az, ami Őt idevonzotta? – elsősorban vágyódás egy mélyebb Isten-kapcsolatra, másrészt ösztönösen megérezte azt a segítséget, azt az erőt, amit családi életük továbbviteléhez itt megkaphattak. Andi volt az a szál, akin keresztül Ők egyre szorosabban kapcsolódtak Gyurka bácsi köreibez.

Milyen volt Mária, mint ember, mint barát? Ő át tudta ölelni a családját is, és a barátait is. Az unokák Mária szárnyai alá is bekucorodhattak, s tudom, hogy napi kosztos vendégek voltak Mária szeretet-konyháján, mert nemcsak ételt kaptak, de bőséggel sugárzó szeretetet is. Mária meleget akart adni. Kötött is puha, meleg zoknikat, takarókat. Családunk minden tagja visel egy-egy szívvvel kötött lábmelegítőt, és én már takaróztam Bokorligeten Mária által készített takaróval. Ő intézte meg nem szűnő lelkesedéssel és leleményességgel a névnapi ajándékozásokat a korábban Pótkávének nevezett bridzskörben. Számtalan lelkigyakorlat testi ellátásának megszervezését és lebonyolítását is jó szívvvel vállalta. Mária tudta, hogy mi a dolga, és tette is a dolgát a háttérből csendben, észrevétlen. Aki a közelében élt, az megtapasztalta, hogyan működtek és muzsikáltak a dolgok általa. A neve sosem szerepelt kitüntetett helyen a Bokorban; nem az ünnepeltek közül való volt, s mi pedig az apró szolgálatokat sokszor csak későn vesszük észre. Pedig a legnagyobbaknak is szükségük van a háttérben tevékenykedő Máriára. A mások iránti őszinte érdeklődését a végsőkéig megőrizte. – És Annácska, hogy van? – kérdezi Ilditől. – Róla mesélj! – pedig már súlyos beteg volt.

Ha a hiányunkkal észrevehetővé válunk, az nagy dolog, mert azt jelenti, hogy jól éltünk. Valami lámpást gyújtottunk az életünkkel, valami fényt tudtunk adni szeretteink tájékozódásához. Jung így vall a létezésről: létezésem értelme az, hogy az élet kérdést tett föl nekem. Milyen kérdést tett föl az élet Máriának? Mire bólintott, és mi ellen tiltakozott? Ezeket legfeljebb sejthetem, én csak Mária válaszait ismerem: a szolgálat, a végsőkéig kitartás, a gondoskodó szeretet válaszát.

Bisztrainé Évi

Meghalt egy nem akármilyen barátom. Tizenkét évvel volt fiatalabb nálam. Húszéves volt, amikor megismerkedtünk; ő diák, én meg már komoly felnőtt, pap, piarista, s a többi... Aztán ő is megjárta a hadak útját. Az utolsó harminc évben együtt meneteltünk. Botránnyosan jó volt ez a barátság. Felhőtlen. Soha nem kellett benne nyelnem, vagy valamit *megmondanom*. Elfogadtuk egymást. Két tisztelet találkozott egymással... fenntartás nélküli tisztelet. Egészen a felesége haláláig. Sohasem gondoltam volna, hogy a súlypontja ennyire Máriában van. Ott volt.

Bulányi György